

Датум 14.06.2013.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ КОЈУ ЈЕ ПРИЈАВИЛА
МР НАТАША АНЂЕЛКОВИЋ ПОД НАСЛОВОМ

**„Однос карневализације и обликовања идентитета у Другој књизи Сеоба и
Дневнику о Чарнојевићу Милоша Црњанског и европски контекст“**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију 08.11.2007, Наставно-научно веће Филолошки факултет Универзитета у Београду Одлуком 2434/1, 08.11.2007. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта мр Наташа Анђелковић. Будући да је у око формулације теме било неких недоумица, у смислу опширности истраживања, а да је кандидаткиња завршила своје истраживање и написала цео рад који се уз мање корекције може узети у разматрање и проследити за писање извештаја и одбрану, комисија сматра да у духу академске концилијантности и не одустајући од свог стручно образложеног становишта, може да се предложи мала корекција наслова теме коју је Наставно-научно веће већ усвојило. Из тих разлога иста комисија подноси овај предлог попуњен према у међувремену прилагођеном обрасцу, уверена да ће се овим преименовањем омогућити да се без примене других одредаба начини неопходан корак ка предају већ написаног рада.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Александар Јерков, ванредни професор за ужу научну област српска књижевност 20. века (2011), Филолошки факултет Универзитета у Београду.</p> <p>2. др Зоран Пауновић, редовни професор за ужу научну област енглеска и америчка књижевност (2006), Филолошки факултет Универзитета у Београду.</p> <p>3. др Жељко Ђурић, редовни професор за ужу научну област италијанистика (2008), Филолошки факултет Универзитета у Београду.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Датум рођења: 20.09.1977, Београд Образовање: 2010 (октобар–децембар) Универзитет Мартин Лутер Хале-Витемберг, Немачка - докторско истраживање 2008. Филолошки факултет Универзитета у Београду – прихваћена тема за израду докторске дисертације 2004 (април) Студијски боравак у Италији, у Фиренци, стипендија Италијанског института за културу, школа језика „Микеланђело“ 2003. (октобар) Студијски боравак у Енглеској, Лондон, истраживачки рад 2002–2006 Филолошки факултет Универзитета у Београду – постдипломске студије, смер: наука о књижевности, одбрањен магистарски рад с темом „традиционално и ново у дубровачким пасторалама касне ренесансе“ 1996–2001 Филолошки факултет Универзитета у Београду – основне студије, смер „Српска књижевност и језик са</p>

општом књижевношћу“

Професионално искуство:

2002–2008 Издавачка кућа Плато, радно место: менаџер за односе са медијима

2008– и даље Издавачка кућа Плато, радно место: уредник

2002 – и даље – књижевна критика у магазинима и дневним листовима (Политика, Блиц, Печат, Европа, Блиц Њуз, Репортер...)

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

- „Време карневала у Александријском квартету Л. Дарела“, у: зборник „Аспекти времена у књижевности“, Београд, Институт за књижевност и уметност, 2012.
- „Тужна предигра комедије“, у: Савременик, бр. 201-202-203/2012
- „О књизи ’Теорије смеха’ Игора Перишића“, у: Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд, Филолошки факултет, 2011
- „Сасинове пасторале“, у: Књижевни магазин, година 2, бр. 7, 2002.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Наташа Анђелковић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

Професор Александар Јерков добро познаје кандидаткињу како са студија тако и током вишегодишњег рада и истраживања. Основа тема рада је дело Милоша Црњанског, кључни текст српске књижевности 20. века који је професор Јерков предавао током читавог низа година на Филолошком факултету, а по позиву и на другим универзитетима у земљи и иностранству, и о којем је писао више радова, између осталог и у својој докторској дисертацији. Теоријски проблеми тумачења прозе, које је предавао и на докторским студијама и писао о њима у више студија, те интерес за методолошко обликовање компаративног приступа савременој српској књижевности, омогућују му да успешно води ову дисертацију.

За ментора је предложен др Александар Јерков, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност.

Извод из библиографије ментора

Smisao (srpskog) stiha. Knjiga prva: de/konstitucija, Beograd/Požarevac, Institut za književnost i umetnost/Edicija Braničevo, 2010.

Smisao (srpskog) stiha. Knjiga druga: samo/osporavanje, Institut za književnost i umetnost/Edicija Braničevo, Beograd/Požarevac, 2010.

POETIKA BORISLAVA PEKIĆA, uredili Petar Pijanović i Aleksandar Jerkov, Beograd, Službeni glasnik/Institut za književnost i umetnost, 2009.

Александар Јерков: Поетичко изгнанство и немогуће бекство од себе, у Егзил(анти): књижевност, култура,

друштво, ур. Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2012.

„Intrakulturni prostor razlike od radikalnog zla do banalnosti dobra“, u: Srpski jezik, književnost, umetnost, knj.2, Južnoslovenske/evropske paradigme u srpskoj književnosti, uredio Dragan Bošković, Kragujevac, Filološko-umetnički fakultet, 2009.

„Metodologija prijatelja znanja“ u: Robert Hodel, *Diskurs (srpske) moderne*, Beograd, Filološki fakultet/Institut za književnost i umetnost, 2009.

Комисија сматра да др Александар Јерков испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област српска књижевност 20. века.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

1.

Предлаже се незнатна термилошка корекција формулације назива тезе (наслова) претходно пријављене теме која је одобрена на научно-наставном већу Филолошког факултета од 13. марта 2008, под бројем: 447/1 и у складу са сугестијом Већа друштвених наука.

Комисија закључује да је назив тезе „Однос карневализације и обликовања идентитета у Другој књизи Сеоба и Дневнику о Чарнојевићу Милоша Црњанског и европски контекст“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Одређење теме:

Овај рад требало би да покаже како се мотив карневала, а у извесној мери и поетичке последице поступка карневализације, јављају у књижевности модернизма. Милош Црњански је стварао у једном књижевноисторијски широко схваћеном модернистичком периоду. Како је то време високе грађанске културе чији су обичаји и правила често бивали исувише искључиви и захтевни за обичног „грађанина“, њеног припадника, те је један од видова индивидуалног или колективног одушка могао да буде карневал. Отуда се овај мотив готово као по једној вишој законитости јавља у делима која су овде узета у разматрање. Да би се разумело место Милоша Црњанског у таквом широко схваћеном модернистичком периоду и њему еквивалентној грађанској култури, неопходно је ова конкретна дела посматрати у европском контексту, и направити компаративни приступ визијама карневала и његовог инкорпорирања у делима Милоша Црњанског и великих писаца европског модернизма: Итала Звева, Томаса Мана, Михаила Булгакова и Лоренса Дарела. Карневал се код ових важних писаца прве половине двадесетог века јавља у неколико видова. Формално, као празнични део године током којег се одвија радња или део радње и потом на различите начине бива уткан у само ткиво дела (*Александријски квартет*), као позадина радње (*Сенилност*) или се нигде експлицитно не помиње, али сама структура дела и слика света, нека развијена сцена и позиција јунака су карневалски (*Чаробни брег*, *Мајстор и Маргарита*).

Проблему карневала у делу Милоша Црњанског није до сада посвећена велика пажња. Сам мотив карневала нема доминантно место у оном смислу да се непосредно одвија или дословно појављује, али за одређивање

идентитета његових ликова, за објашњавање раскола између појавности и душе Црњанског човека, карневал има важну улогу.

Како је питање идентитета једно од главних питања модернизма, анализа назначених делова у делима ових писаца указује на везу карневала и идентитета, односно на то да је питање карневала увек питање идентитета. Исто тако, на различитим примерима и различитим приповедачким поступцима и поетикама писаца биће могуће да се уочи које су све изражајне могућности карневала, у којој мери се он модификује у књижевности модернизма у односу на свој изворни облик, као и који су то аутентични карневалски елементи у књижевности двадесетог века. Коначно, изучавајући карневал у делима четворице европских писаца прве половине двадесетог века, биће могуће да се разуме „књижевна клима“ у којој су настајала и дела Милоша Црњанског. Компративно виђење карневала указује на поетичка подударана и надовезивања и одрђује високи положај Црњанског у токовима европске књижевности.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложености, актуелношћу и значајем, те важношћу целе области поетичких питања предложених у изради дисертације, одговарајући добром академском стандарду и да га треба прихватити, а да су очекивани резултати овог истраживања важни за србистику и компаратистику српске књижевности.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од шездесет библиографских јединица релевантних за истраживање.

Овде наводимо неколико јединице најзначајнијих за истраживање:

Михаил Бахтин, *Проблеми поетике Достојевског*, Београд, Нолит, 1967

Михаил Бахтин, *Франсоа Рабле и народна култура средњег века*, Нолит 1978

Михаил Бахтин, *О роману*, Београд, Нолит, 1989

Радивоје Микић, *Поступак карневализације*, Београд, Филип Вишњић, 1988.

Пол Рикер, *Сопство као други*, превео, Београд, Јасен, 2004

Александар Јеков, „Рађање романце о национу из духа тргичког сна“, у: Трећи Програм, I-IV, 1992

Мило Ломпар, *О завршетку романа. Смисао завршетка у роману Друга књига Сеоба Милоша Црњанског*, Београд, Рад, 1995.

Никола Милошевић, *Романи Милоша Црњанског*, Београд, СКЗ, 1970

4. циљеви истраживања

Циљеви: Указивање на присутност мотива карневала и поетичких последица карневализације у два романа Милоша Црњанског, те постављање дела Милоша Црњанског у шири контекст модернизма, те назнака поетички одређеног корпуса модернистички карневалеских дела европских писаца.

Хипотезе:

Однос слике карневала, поетичких трагова карневализације у наведеним делима и одређење идентитета јунака су у тесној вези. Очигледна тешкоћа да се превазиђе јаз између сопствене перцепције властитог идентитета и онога што он стварно јесте, решава се „карневалом идентитета“. Увођењем карневала или улажењем у карневал, јунаци могу да буду оно што нису, да би тако досегнули оно што стварно јесу. Поставши неко други у карневалу, они се удаљавају и одвајају од свог идентитета, који је самопоимање, али одабир специфичне карневалске улоге или маске води их ка њиховом истинском идентитету. Карневал се тако указује као спона или дијалогски мост између субјективног и објективног идентитета. Својом амбивалентном природом, он

карневалског јунака, удаљавајући га од самог себе, приближава самоме себи.

5. очекивани резултати

Ново позиционирање сегмента стваралаштва Милоша Црњанског, прикључивањем менипско-карневалској традицији европског романа; осветљавање овог сегмента његовог стваралаштва из позиције филозофије идентитета; издвајање јединственог значењског и мотивационог језгра код Црњанског и четири европска писца прве половине 20. века, проистеклог из заједничке жанровске традиције

6. план рада

Прва етапа рада односиће се на постављање теоретске платформе о карневализацији књижевности и појму идентитета.

Друга етапа рада представљаће анализу текста на основу постављеног теоретског предлошка.

Трећа етапа рада значиће извођење закључака након синтезе свих претходних поступака.

Све ове фазе су у овом тренутку већ завршене и рад је у целини написан.

7. методе истраживања

Савремена поетика и нарратологија, херменеутика идентитета, књижевноисторијска и компаративистичка анализа текста, засновано на проучавању литературе о књижевним делима и теоријске теоретске литературе о карневализацији књижевности и о идентитету; синтеза истраживања и шири сакључци.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Мр Наташа Анђелковић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области српска књижевност 20. века

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Александар Јерков подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду потврди своју позитивну оцену о подобности кандидата Мр Наташе Анђелковић и незнатно термилошки кориговане формулације раније већ предложене и усвојене теме докторске дисертације **„Однос карневализације и обликовања идентитета у Другој књизи Сеоба и Дневнику о Чарнојевићу Милоша Црњанског и европски контекст“** а да се за ментора именује др Александар Јерков, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

Потписи чланова комисије:

1.проф. др Александар Јерков

2.проф. др Жељко Ђурић

3.проф. др Зоран Пауновић

